

Käyttäytymisen ja tunteiden vahvuusarviointi

Helsinki 25.3.2013

Kristiina Lappalainen

Itä-Suomen yliopisto (Joensuu)

kristiina.lappalainen@uef.fi

Vahvuusnäkökulma (strength-based approach)

- Vahvuus on esim. kyky, taito osaamisalue, joka voi olla joko jo näkyvää erinomaisuutta, osaamista tai vielä piilossa olevaa potentiaalia
 - Saamansa palautteen avulla oppija tulee tietoiseksi omista vahvuuksistaan, osaamisestaan, kyvykkyydestään, taitavuudestaan, onnistumisistaan sekä taipumuksistaan ja pystyy käyttämään niitä resurssinaan työskentely- ja oppimisprosesseissa, rakentaessaan käsitystä itsestään ja suunnatessaan omaa toimintaansa ja suuntautuessaan tulevaisuuteen
- => minäkäsitys vahvistuu, itseluottamus lisääntyy
=> vahvuuksien ja kykyjen osoittaminen ja tunnistaminen motivoi ja kannustaa oppijoita

Miksi käyttäytymisen ja tunteiden hallintaa?

- viime aikoina oppilaiden sosiaalisten ja tunne-elämän sekä vuorovaikutus- ja yhteistyötaitojen kehittämisen tarve on nostettu voimakkaasti esille koulumaailmassa
- oppilaan pedagogisen sekä sosioemotionaalisen hyvinvoinnin seuranta ja arviointi jäänyt suositusten tasolle
- käyttäytyminen opitaan, tunteet otetaan hallintaan

Miksi käyttäytymisen ja tunne-elämän hallintaa

- käyttäytymisen ja tunne-elämän hallinnan taidot taidot edistävät kouluun sopeutumista, mikä puolestaan motivoi koulunkäyntiin ja johtaa hyviin oppimistuloksiin (esim. Pulkkinen, 2003)

MUTTA MYÖS VALITETTAVASTI

- käyttäytymisen ja tunne-elämän hallinnan ongelmat varjostavat opinpolkua, työuraa sekä psyykkistä että sosiaalista hyvinvointia

Käyttäytymisen ja Tunteiden vahvuuksien Arviointi, KTA

Lappalainen, K. & Sointu, E. (2013). Vahvuuksia tunnistamalla käyttäytymisen ja tunteiden hallintaa koulussa. <http://www.iske-verkosto.info>

- Kaikki väittämät positiivisia tuoden esille oppilaan käyttäytymisen, tunteiden ja sosiaalisten suhteiden hallintaan liittyviä vahvuuksia, osaamista, itsetuntemusta- ja luottamusta:
 - koulussa
 - kotona
- Oppilaan vahvuuksia arvioivat:
 - oppilas itse (yli 11-vuotiaat)
 - opettaja
 - vanhemmat

KTA vahvuusalueet

1. Vahvuus ihmissuhteissa
"Kun teen jotain väärää, pyydän anteeksi"
2. Vahvuus perheenjäsenenä
"Teen asioita yhdessä perheeni kanssa"
3. Vahvuus itsensä kanssa
"Uskon itseäni"
4. Vahvuus koulussa
"Olen tarkkaavainen koulussa"
5. Vahvuus tunne-elämän hallinnassa
"Jos joku loukkaan tunteitani, niin kerron sen hänelle"
6. Ammattiuran valinnan vahvuus (YLÄKOULU)
"Tiedän, mitä haluaisin tehdä elämänuurakseni"

KTA tukena käyttäytymisen ja tunteiden hallinnan vahvistamisessa

- Arviointiväline, joka toimi luotettavasti myös suomalaisessa kasvatustajajärjestelmässä.
- Luokanopettajan/ Luokanvalvojan työväline
 - oppilaan tuntemus
 - keskustelun pohjaa asenne-, motivaatio-, ym. ongelmissa
- Vanhempain vartit
 - oppilaan tuntemus
- Kehityskeskustelut/Arviointikeskustelut
 - opettaja, oppilas, vanhemmat
 - uutta tietoa vanhemmille lapsesta
 - vanhempien käsitys lapsen vahvuuksista voi olla erilainen

KTA tukena käyttäytymisen ja tunteiden hallinnan vahvistamisessa

- Oppilashuoltotyö
 - vahvuuksien löytäminen kolmiportaisen tuen seurantalomakkeisiin, oppimissuunnitelmiin ja HOJKSeihin
- Perheneuvola
 - tietoa oppilaan asenteista, minäkuvasta, vahvuuksista, motivaatiosta
 - tietoa perhesuhteiden toimivuudesta ja vuorovaikutuksesta
- Opinto-ohjaajien ja kuraattorien työväline
 - tulevaisuuden suunnitelmat
 - oppimispolut

Miten edistää käyttäytymisen ja tunteiden hallintaa vahvuusnäkökulmasta? (esim. Conroy et al. 2008; Partin et al. 2010; Sutherland et al., 2010)

- Tavoiteltu käyttäytyminen ja tunteiden hallinta määritellään selkeästi
- Arvioidaan lähtötilanne, seurataan edistymistä (evidence-based, data-based)
- Opetetaan käyttäytymisen ja tunteiden hallintaa tavoitteellisesti
- Tehostetaan palautteen antoa
 - johdonmukaisuus
 - välittömyys
 - säännöllisyys, mutta toisaalta yllätyksellisyys
 - positiivisuus (vahvuudet, osaaminen, kyvykkyys, onnistuminen, taitavuus, taipumukset jne)
